

**Základní škola a Mateřská škola Černíkovice,
okres Rychnov nad Kněžnou**

**Školní vzdělávací program školní družiny
„Od poznání sebe k poznání světa“**

Číslo:	69/2022	datum	podpis
Vypracoval:	Jasněna Procházková, vychovatelka školní družiny při ZŠ a MŠ Černíkovice Mgr. Iva Šmejdivá, ředitelka ZŠ a MŠ Černíkovice, okres Rychnov nad Kněžnou	23. 8. 2024	
Vydal:	Mgr. Iva Šmejdivá, ředitelka ZŠ a MŠ Černíkovice, okres Rychnov nad Kněžnou	23. 8. 2024	

Obsah

1. Identifikační údaje	3
2. Charakteristika školní družiny	4
3. Podmínky pro zahájení a ukončování vzdělávání	4
4. Cíle vzdělávání ve družině	5
5. Formy činností ve družině	6
6. Oblasti vzdělávání	8
7. Rozvíjení klíčových kompetencí	11
8. Časový plán vzdělávání	12
9. Vzdělávání dětí se specifickými vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných	16
10. Materiální podmínky pro činnost družiny	16
11. Personální podmínky	16
12. Ekonomické podmínky	17
13. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví	18
14. Hodnocení a autoevaluace	19
15. Zveřejnění ŠVP pro ŠD	19

1. Identifikační údaje:

Název vzdělávacího programu: „Od poznání sebe k poznání světa“ - Školní vzdělávací program školní družiny

Název školy: ZŠ a MŠ Černíkovice, okres Rychnov nad Kněžnou

Adresa školy: Černíkovice 295, 517 04

IČO: 70978204

IZO: 117600105

www.zsms-cernikovice.cz

Jméno ředitele: Mgr. Iva Šmejdová

E-mail: iva.smejdova@zsms-cernikovice.cz

Telefon: 775178141

Zřizovatel:

Adresa: Černíkovice 55, 51704

E-mail: podatelna@cernikovice.cz

Telefon: 494 384 124

<https://www.cernikovice.cz/>

Platnost ŠVP ŠD od: 2. 9. 2024

V Černíkovících dne 23. 8. 2024

Mgr. Iva Šmejdová
ředitelka školy

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina:

- je školské zařízení pro zájmové vzdělávání (dle vyhlášky č. 74/2005 Sb.),
- je nedílnou součástí školy,
- aktivně se podílí na akcích organizovaných školou,
- pomáhá škole rozvíjet klíčové kompetence žáků a jejich specifické nadání,
- poskytuje žákům školy pestrou nabídku zájmových činností ve známém prostředí, které dává dětem pocit bezpečí,
- slouží k výchově, vzdělávání, rekreační, sportovní a zájmové činnosti žáků v době mimo vyučování,
- umožňuje žákům přípravu na vyučování i relaxaci,
- všestranně rozvíjí osobnost žáků podle jejich zájmů a potřeb,
- nabízí dostatek různorodých námětů ke smysluplnému využití volného času,
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů,
- pomáhá dětem překonávat jejich hendikepy,
- pro rodiče je finančně dostupná.

Školní vzdělávací plán školní družiny je vytvořen a realizován v návaznosti na ŠVP školy. Školní družina v naší škole má 1 - 2 oddělení (dle počtu přihlášených žáků) s kapacitou 58 žáků. Je v provozu ráno před vyučováním **od 6:15** do 7:45 kdy žáci přechází do své třídy připravit se na vyučování. Ranní docházka je nepovinná. Odpoledne po vyučování je družina otevřena **do 16:00**. Žáci mohou odcházet domů, před obědem, po obědě dle výuky, dále je možné si dítě ve družině vyzvednout až ve 14:15 a později – čas od 12:30 do 14:30 je vyhrazen pro plánovanou vzdělávací činnost a vycházky ven. Pokud bude dítě odcházet ze ŠD po 15. hodině, je vhodné, aby mělo 2 svačiny – dopolední do školy a odpolední do družiny.

3. Podmínky pro zahájení a ukončování vzdělávání

Podmínky přijímání uchazečů a ukončování zájmového vzdělávání jsou stanoveny v souladu s Vyhláškou o zájmovém vzdělávání 74/2005 ve znění pozdějších předpisů. Podmínkou pro zařazení žáka do ŠD je **písemná přihláška** (řádně vyplněný evidenční lístek), ve které rodič nebo jiný zákonný zástupce žáka sdělí rozsah docházky a způsob odchodu žáka ze ŠD. Přihláška je platným dokumentem školy. O zařazení žáka do školní ŠD rozhoduje ředitel školy. Ředitel může rozhodnout o vyloučení žáka ze ŠD, pokud tento žák soustavně porušuje kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních účastníků zájmového vzdělávání, porušuje školní řád nebo řád školní družiny nebo z jiných zvláště závažných důvodů. Odhlášení žáka zákonným zástupcem je možné vždy na konci pololetí a to pouze písemnou formou. Pokud tak zákonný zástupce neučiní, musí zaplatit celý poplatek za využívání ŠD.

4. Cíle vzdělávání ve družině

Cíle vzdělávání ve školní družině vycházejí z obecných cílů vzdělávání a navazují na cíle stanovené ve školním vzdělávacím programu:

- všestranně rozvíjet osobnost dítěte,
- vést k celoživotnímu vzdělávání,
- umožnit žákům aktivně a smysluplně využívat jejich volný čas, motivovat k účasti v nabízených zájmových činnostech,
- vychovávat ke zdravému životnímu stylu,
- učit je rozlišovat čas práce a čas odpočinku, aktivně odpočívat a účinně relaxovat,
- umožnit žákům prožívat radost, úspěch, jistotu, cítit se v bezpečí, realizovat se, zapojit se do kolektivu a nalézat své místo v něm,
- podporovat iniciativu a spolupodílení se na volbě a tvorbě programu,
- nebát se chyby a pracovat s ní,
- rozvíjet komunikační dovednosti žáků, jejich fantazii, tvořivé myšlení, paměť, soustředění, logické uvažování a schopnost řešení problémů,
- vést ke slušnému a ohleduplnému chování, vnímavosti a toleranci,
- prevence patologických jevů,
- rozvíjet praktické dovednosti žáků a naučit je vztahu k práci a zodpovědnosti,
- vést k objektivnímu zhodnocení své práce, chování, uvědomování si svých práv i povinností,
- rozvíjet samostatnost i schopnost spolupráce,
- rozvíjet jejich estetické vnímání, vést je k péči o prostředí a pomůcky,
- předávat vlastní znalosti, zkušenosti a dovednosti v různých oblastech ostatním,
- seznamovat s tradicemi a vytvářet citový vztah k hodnotám,
- vést k ochraně životního prostředí, ukázat vztah člověka k přírodě jako základnímu životnímu prostředí, které musíme šetřit a ochraňovat,
- umožnit žákům pobyt venku v přírodě a zvyšovat tak jejich tělesnou zdatnost.

K dosažení stanovených cílů budeme využívat zejména následujících metod: skupinová práce, individuální práce, komunitní kruh, výklad, dramatizace, projekty, práce s knihami a časopisy, vyprávění, rozhovor, pozorování, hry, kooperativní hry, soutěže, výstavy, besedy, řešení problémových úloh a luštění (kvízů, křížovek, doplňovaček, skrývaček, rébusů,...), vycházky, pohybové aktivity, odpočinek, relaxační techniky, nácvik praktických dovedností.

5. Formy činností ve družině

1. **Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost** – činnost v oddělení vycházející z týdenní skladby zaměstnání, tvoří ji organizované aktivity, které si vychovatel plánuje podle složení žáků v oddělení (např. odpočinkové a relaxační, didakticko - rozumové, zájmově - pracovní a sportovně – pohybové činnosti), činnost stálých zájmových útvarů – kroužků v rámci družiny.
2. **Příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost** – jednorázové akce, přesahuje rámec jednoho oddělení, není zahrnuta do týdenní skladby činností (např. besídky, karneval, tematické akce ve družině, dětský den, slavnosti, prodejní trhy, výstavní akce, návštěva kulturních akcí, výstav, divadelních představení, dnů otevřených dveří, soutěží, přehlídek, besed, workshopů, exkurze, sportovní dny, organizování výletů, nocování ve družině, příměstský tábor,...). Je určena pro žáky školy, jejich rodiče a další zvané hosty či veřejnost.
3. **Osvětová činnost včetně shromažďování a poskytování informací pro žáky, popřípadě i další osoby a vedení k prevenci sociálně patologických jevů** – cílem je napomáhat zejména dětem k vytváření a rozvoji vlastní osobnosti, osobní angažovanosti a aktivního zapojení do veřejného a společenského života, samozřejmě úměrně věku a intelektu dítěte. Účastníci získávají věcné a kvalifikované informace. Jde např. o činnosti školy a školského zařízení, možnosti studia a dalšího vzdělávání, možnosti a podmínky pro využívání volného času, uplatňování osobních zájmů. Školní družina nenásilně vštěpuje prvky pozitivní hodnotové orientace, aby žáci dokázali rozlišit, co je užitečné a co škodlivé, rozpoznat hrozící možná nebezpečí atd. Školní družina napomáhá v rámci svých možností minimalizovat potenciální nebezpečí a působení rizikového chování.
4. **Individuální práce, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů - zájmové vzdělávání slouží k objevování a podchycování nadaných a talentovaných žáků.** Do této oblasti spadá i zabezpečování různých kol soutěží a přehlídek pro žáky organizované podle zvláštního právního předpisu – vyhlášky č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání.
5. **Využití otevřené nabídky spontánních činností** – činnosti následující po organizované činnosti (odpočinkové a relaxační, didakticko - rozumové, zájmově - pracovní a sportovně – pohybové činnosti). Například samostatná četba knih a časopisů, poslechové činnosti, klidové zájmové činnosti, rozhovory se žáky, relaxace na koberci,...

Odpočinková a relaxační činnost - má odstranit únavu a do denního režimu se zařazuje nejčastěji po obědě a dle potřeby kdykoliv během dne. Klidové hry a klidové zájmové činnosti, možnost odpočinku na koberci nebo na pytlí, stolní a společenské hry, vyprávění, poslech a četba pohádek, relaxační a uvolňovací cvičení, výtvarné tvoření,...

Didakticko - rozumová činnost - tematické tvořivé a didaktické hry, práce ve skupině, práce v komunitním kruhu, pracovní listy, projekty, jednoduché pokusy, soutěže, diskuse a besedy tématům, kvízy, hádanky, křížovky a osmisměrky, rébusy, četba a dramatizace textů a pohádek, pantomima, hudební hry, smyslové hry, tematické hry např. na obchod a povolání, společenské hry, konstruktivní hry, stavebnice,... Příprava na vyučování, psaní domácích úkolů, samostudium, výukové programy a weby na počítačích, zpětná evaluace (debreefing, diskuse) nad prací, činnostmi, hrami, kolektivní prací, besedy na téma, návštěvy knihovny,...

Zájmově - pracovní činnost - rozvíjí osobnost žáka, umožňuje účastníkům seberealizaci a kompenzaci možných školních neúspěchů i další rozvoj pohybových a jiných dovedností. Práce s papírem, přírodninami, textilem, dřevem, plastem, kovem a jinými materiály, rukodělná činnost např. navlékání korálků, háčkování, vyšívání, modelování,... péče o vzhled družiny, úklid hraček a pomůcek, péče o školní zahradu, pomoc při výzdobě školy, péče o květiny, o zvířata (krmítka pro ptáčky), péče o životní prostředí, sběr a třídění odpadu,...

Sportovně – pohybová činnost - pobyt na školní zahradě, na hřišti (sporty, míčové hry, pohybové hry a závodivé hry, společenské hry jednotlivců i družstev, turnaje, olympiády), využití okolních parků a přírodního terénu (branné hry a hry v přírodě, turistika), vycházky, základní orientace, péče o přírodu a její ochrana, zimní sporty (sáňkování, bobování), pobyt žáků v tělocvičně (závodivé hry jednotlivců a družstev, pohybové hry, turnaje, honičky, cvičení při hudbě, cvičení s náčiním, relaxační cvičení, míčové hry,...).

Nejdůležitějším prostředkem práce ve školní družině je **hra**. Hra není jen pouhé hraní si. Umožňuje vytvořit fantazijní svět sám pro sebe. Svět, kde se měníme, ukrýváme, nacházíme sami sebe, kde cítíme svobodu rozhodování bez hrozby trestu i výzvu překonat sami sebe, je to příležitost setkat se a porovnat s ostatními. Hra přináší aktivní odpočinek pro tělo i duši. Uvolníme přebytečnou energii, zaplaví nás vlna euforie, nadšení a radosti ze hry, vyzkoušíme si nezvyklé činnosti, či role a to nám pak pomůže se zvládnutím nových situací. Hra je prostředníkem oproštění se od silných emocí, může se stát pomocníkem při řešení vnitřních konfliktů. Rozvíjí odpovědnost, vůli, komunikaci, spolupráci, otvírá bránu k navázání sociálních vztahů, obohacuje o nové zážitky, zvyšuje sebedůvěru. Pevná pravidla pak dávají pocit jistoty a učí dítě, kde jsou hranice a pomáhá mu lépe pochopit co je správné a co ne.

6. Oblasti vzdělávání

Obsah vzdělávání ve školní družině navazuje na vzdělávací oblasti školního vzdělávacího programu základní školy. Je uspořádán do 7 tematických okruhů, které se vzájemně prolínají a doplňují: Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Člověk a příroda, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce, Umění a kultura.

Místo, kde žijeme

- vyprávíme o svém domově, známe adresu, stavíme náš dům z kostek, kreslíme, malujeme,
- poznáváme naši školu a její okolí (pravidla pobytu ve družině, seznamujeme se s prostředím školy, zjišťujeme, kdo v ní pracuje, zdobíme ji, vymýšlíme krátké příběhy o škole, vycházky do okolí, orientace v terénu),
- poznáváme naši obec (seznámení a účast na lidových tradicích, akcích obce), tematické vycházky, hledáme zajímavosti naší obce, výtvarně zobrazujeme, hrajeme si na průvodce, stavíme obec z kostek, z krabic, seznamujeme se s posláním některých důležitých institucí, jak se zachováme, když se ztratíme, čteme pověsti a příběhy z regionu, malujeme postavy z pověstí, poznáváme významná místa a osobnosti našeho kraje,
- poznáváme ČR, Evropu, planetu Zemi, sdílíme poznatky z výletů a cest,
- seznámení s organizací života v rodině, ve škole, ve družině, v obci a společnosti,
- učíme se pravidlům v dopravní výchově (bezpečnost na cestě do školy a při vycházkách, dopravní značky v okolí školy, výtvarné znázornění hromadných dopravních prostředků).

Lidé kolem nás

- osvojujeme si zásady správného společenského chování a jednání s lidmi, poznáváme význam a podstatu pojmů - tolerance, empatie, vzájemná úcta, v praxi se učíme zásadám stolování, zdravíme, děkujeme, prosíme, dáváme přednost, rozvíjíme vhodné formy komunikace (verbální i neverbální), své vyjadřovací schopnosti, slovní zásobu, schopnost naslouchat a být tolerantní k odlišným názorům, nebát se vyjádřit vlastní názor,
- poznáváme vztahy a život v rodině, tvoříme přáníčka k svátku, vyprávíme, jak doma pomáháme a trávíme společný čas, finanční gramotnost,
- povídáme o povolání rodičů, čím chceme být, debaty nad jednotlivými povoláními, hrajeme si na obchod, vlak, poštu, kreslíme povolání, hrajeme povolání pantomimou,
- učíme se pravidlům soužití v kolektivu i ve společnosti, dbáme na vytváření kladného vztahu ke spolužákům a pozitivního klimatu v oddělení, vyprávíme o kamarádství, kreslíme portrét kamaráda, předcházíme šikaně
- povídáme si o tělesně postižených, učíme se chování a toleranci k ostatním, vzájemně se povzbuzujeme, každý spolužák má nějaké klady, zkusíme jaké je to žít s hendikepem, cesta po slepu, splň úkoly potichu, hry s omezením hybnosti,...
- poznáváme jiné kultury, tradice, národy (malujeme daleké země a národy),
- seznamujeme se se základními právy a povinnostmi, s principy demokracie.

Lidé a čas

- učíme se smysluplně využít volný čas, budovat správný režim dne a dodržovat ho, vytváříme pravidelné návyky, učíme nakládat se svým časem a vážit si ho (besedy, tvorba vlastních časových plánů a rozvrhů),
- osvojujeme si orientaci v čase (hodiny, dny v týdnu, měsíce, roční období), seznamujeme se s časovými jednotkami, vyrábíme hodiny z papíru, pracujeme s kalendářem, orientace v kalendáři, vyrábíme kalendář, sledujeme významné dny v kalendáři, svátek, narozeniny kamarádů, rodiny, tematické tvoření, hry na čas, odhady času,
- společně si povídáme a oslavujeme významné dny a tradice – Dušičky, Mikuláš, Vánoce, Velikonoce, Den matek,...
- poznáváme historii (obce, regionu, státu, lidstva), základní orientace na časové ose, v historických obdobích, získávání informací, sdělovací prostředky, tvoříme historické oděvy, módní návrhy, návrhy historických staveb,
- jak se mění lidé (život od narození po stáří), jak pomáhám babičce, dědovi, starám se o mladšího sourozence, jak se mění věci (móda, bydlení, vaření...).

Člověk a příroda

- seznamujeme se s rozmanitostí a proměnlivostí živé a neživé přírody, pravidelně chodíme ven do přírody, pozorujeme rostliny i živočichy a jejich stopy, studujeme encyklopedie a různé odborné knihy a klíče k poznávání přírody, pořádáme výstavky přírodnin, poznáváme stromy podle listů a plodů, obtiskujeme listy stromů, s podzimními plody zkusíme různé výtvarné techniky, pečujeme o pokojové rostliny, sdílíme poznatky z cest za přírodními krásami, zdobíme kamínky nalezené v přírodě,
- vyprávíme si o domácích mazlíčcích (péče, druhy, krmení), kreslíme, modelujeme domácí mazlíčky,
- poznáváme přírodní zákony (třeba, že k pouštění draků je potřeba vítr), sledujeme počasí, seznamujeme se s pranostikami, vyprávíme si o vodě, významu důležitosti, koloběhu vody, provádíme jednoduché pokusy, tematické vycházky, odhalujeme charakteristické znaky jednotlivých ročních období,
- seznamujeme se základy environmentální výchovy a učíme se správnému chování v přírodě, třídíme odpady a sbíráme starý papír k recyklaci,
- zapojujeme se do aktivit určených ke zvýšení kvality životního prostředí a kvality života.

Člověk a jeho zdraví

- poznáváme sami sebe, vnímáme důležitost relaxace a aktivního odpočinku, poznáváme zásady zdravého životního stylu a stravování (dodržujeme pitný režim), otužujeme se a chodíme ven do přírody – upřednostňujeme pobyt na čerstvém vzduchu, posilujeme, hrajeme hry pro rozvoj zdatnosti a obratnosti, cvičíme, zpíváme, relaxujeme s hudbou
- získáváme poznatky o zdraví a nemocech, o prevenci chorob, o prevenci úrazů a odpovědnosti za své zdraví, debaty o bezpečnosti a úrazech při koupání, sportech, jízdě na kole, kolečkových bruslích, v zimě při bruslení, lyžování, padající sníh ze střech,
- poznáváme lidské tělo, základní jeho části a funkce,

- debaty o zdravé výživě, vitamínech, ovoci, zelenině, kresby ovoce a zeleniny, koláže z letáků, zdravé a nezdravé potraviny, debaty o vlivu tabáku a návykových látek na organismus
- osvojujeme si základy první pomoci, učíme se telefonovat, znát důležitá telefonní čísla, oznamovat úraz, přivolat pomoc,
- seznamujeme se s pravidly bezpečnosti při práci, sportu, hrách, pohybu po komunikaci, uvádíme konkrétní příklady nebezpečných situací, co nás může ohrozit (neznámá zvířata, rostliny, houby, lidé, injekční jehly na pískovišti, bezpečnost při pobytu na horách, u vody, tonutí kamaráda, chování při bouřce, rozdělávání ohně v přírodě),
- získáváme a upevňujeme si správné hygienické návyky

Člověk a svět práce

- poznáváme podmínky pro pěstování rostlin, pozorujeme přírodu a zaznamenáváme, hodnotíme výsledky pozorování, pracujeme s pěstitelskými pomůckami a náčiním,
- rozvíjíme jemnou motoriku, provádíme prstová cvičení, navlékáme korálky, pracujeme se stavebnicemi, montujeme, demontujeme, stavíme podle slovního či obrázkového návodu i podle vlastní fantazie,
- připravujeme jednoduché pokrmy, orientujeme se v základním vybavení kuchyně a jeho bezpečném používání, udržujeme pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržujeme pravidla stolování a společenského chování,
- tvoříme z tradičních i netradičních materiálů, využíváme prvky lidových tradic a řemesel, pracujeme podle předlohy, slovního či obrázkového návodu i podle své fantazie,
- dodržujeme zásady bezpečnosti práce, udržujeme pořádek a vše si po sobě uklidíme na místo, kam to patří.

Umění a kultura

- seznamujeme se s různými výtvarnými technikami a materiály,
- podílíme se na výzdobě tříd ŠD i dalších prostor školy,
- upevňujeme lidové tradice (Mikuláš, Vánoce, Karneval – tvorba masek, Masopust, Velikonoce,...)
- posloucháme různé styly hudby, zpíváme a muzicírujeme, propojujeme s pohybovými aktivitami, tancem, říkadly,
- čteme knihy, učíme se a přednášíme básničky.

7. Rozvíjení klíčových kompetencí

Školní družina ve spolupráci se školou svými činnostmi přispívá k rozvoji a posilování těchto klíčových kompetencí:

- **KOMPETENCE K UČENÍ** – žák se učí s chutí, pracuje různými metodami, zajímá se o nové poznatky, volí a využívá různé informační zdroje, dramaticky ztvárňuje různé životní situace, umí pracovat v týmu lidí a přijímá zodpovědnost za svěřenou část úkolu, vytváří modelové situace, umí shromáždit různé prameny a materiály k zpracování projektů, bere si vychovatele za svůj vzor, dokončí započatou práci a umí ji zhodnotit, pracuje s materiály, v nichž si může ověřit správnost svého řešení, využívá svého pobytu v přírodě k samostatnému pozorování, klade si otázky, hledá na ně odpovědi, vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích,
- **KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU** – všímá si dění okolo a problémů a učí se problém pochopit, analyzovat, snaží se ho řešit, rozlišuje správná a chybná řešení, vymýšlí nová řešení, komunikuje s ostatními, při řešení užívá logické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli, dovede požádat o pomoc, dovede pomoci kamarádovi, utváří si vlastní názor, nebojí se říci svůj názor, svou myšlenku, umí se rozhodnout, dovede se podřídit, je schopen poučit se z chyb, započaté činnosti dokončuje,
- **KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ** – ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, nebojí se vyjádřit své myšlenky, zapojuje se do diskuse, umí řešit konflikty, vyjadřuje své pocity řečí, gestem i jiným způsobem (zpěv, pohyb, hudba), umí se vyjádřit písemně, komunikuje kultivovaně, vyjadřuje se vhodně formulovanými větami,
- **KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ** – žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, k úkolům a povinnostem přistupuje zodpovědně, samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, dokáže se prosadit i podřídit, dokáže přijmout kompromis, ve skupině spolupracuje, respektuje dohodnutá pravidla, je solidární, projevuje citlivost a ohleduplnost, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v kolektivu
- **KOMPETENCE OBČANSKÉ** – žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu, dbá na osobní zdraví své i druhých, chová se odpovědně, váží si tradice a kulturního dědictví, které chrání, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům a podílí se na rozvoji a udržování kvalitního životního prostředí,
- **KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU** – orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy a koníčky v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku na využití volného času.

8. Časový plán vzdělávání

Vzdělávací program školní družiny je stanoven na dobu celého vzdělávacího období 1. stupně, tedy na pět let. Umožňuje flexibilně reagovat na změny podmínek a proměnlivou organizační strukturu oddělení, kroužků a jiných organizačních celků a propojovat či přesouvat témata během celé docházky do družiny. Činnosti je možné volit podle aktuálního složení účastníků, jejich potřeb, zájmů, fyzické a psychické zdatnosti. V každém následujícím cyklu zájmového vzdělávání jsou jednotlivá témata ukotvována a prohlubována.

Pracujeme od září do června podle celoročního tematického plánu ŠD, který zahrnuje průběžné činnosti i významné akce jako např. soutěže, společenské a sportovní akce, besedy, karneval, výstavy prací vzniklých ve družině nebo vystoupení kroužků.

CELOROČNĚ

- tematické vycházky do přírody
- rozvíjení kamarádských vztahů, pomoc při práci
- seznamování se základy 1. pomoci
- sebeobslužná činnost – oblékání, stolování, hygiena
- ochrana životního prostředí
- zpívání známých i nových písní
- četba knih – na pokračování při odpočinkových činnostech
- sportovní a pohybové hry
- zdravý životní styl
- hry k procvičování učiva, komunikační hry, hry na rozvoj fantazie a představivosti

Září

Školní družina a moji kamarádi

- seznámení s prvňáčky, seznamovací hry
- pravidla soužití – určení práv a povinností a jejich dodržování
- seznámení dětí s prostředím ve školní družině a s pravidly bezpečnosti při pobytu a činnostech v ŠD, bezpečnost při hrách a činnostech v budově školy i mimo ni
- vycházky – upozornění na nebezpečí při pobytu v přírodě, zejména na nebezpečí otravy při sběru a konzumaci hub, plodů a bobulí
- orientace v okolí školy, dopravní situace v okolí školy – bezpečná cesta do a ze školy
- pozorování změn v přírodě
- kdo jsme a kde žijí – moje rodina

Říjen

Barvy podzimu

- poznáváme ovoce a zeleninu
- sbíráme podzimní plody
- míčové hry v tělocvičně
- podzimní vycházky s přírodovědnou a tělovýchovnou náplní
- Halloween - dýňování

Listopad

Připravujeme se na zimu

- vztah a odpovědnost k přírodě
- poznávání krás podzimní přírody a pozorování změn
- příprava na vánoční besídky a koncerty
- adventní tradice
- pečeme tradiční dobrotu
- výzdoba školní družiny
- prevence zdraví

Prosinec

Vánoce a jejich tradice

- Čert a Mikuláš
- výroba vánočních ozdob, dárků a přání
- staráme se o zvířátka
- vánoční besídka u stromečku
- vánoční zvyky a tradice
- vytváření pěkných vztahů v kolektivu a ke svým nejbližším
- bezpečnost při pohybu v zimním období

Leden

Péče o duševní zdraví

- hrajeme skupinové hry (Skupinové hry pro život)
- společenská etiketa
- poznávání krás zimní přírody a pozorování změn
- zimní sporty, hry na sněhu
- výtvarné a pracovní činnosti

Únor

Lidové a světové tradice

- svatý Valentýn – tvoříme dárečky
- řemesla a zaměstnání – Masopust, výroba masek na karneval
- hry na sněhu
- program Zdravé zuby
- výtvarné a pracovní činnosti
- Karneval

Březen

Vítáme jaro

- slavíme první jarní den a svátky jara
- Velikonoční dílny
- vycházky a pozorování změn v přírodě
- knihy mají svátek, věnujeme se četbě
- sportovní aktivity venku

Duben

Staráme se o okolí

- Velikonoce – zvyky
- Den Země
- bezpečnost na silnici
- pálení čarodějnic
- připravujeme se na sportovní a přírodovědnou olympiádu
- výtvarné a pracovní činnosti

Květen

Poznáváme přírodu

- moje maminka – Den matek, výroba dáreků
- poznáváme jedlé a léčivé byliny
- vyrábíme z přírodnin
- připravujeme se na sportovní a přírodovědnou olympiádu – zvýšení fyzické kondice a obratnosti

Červen

Těšíme se na prázdniny

- Den dětí
- sportovní olympiáda – hry a soutěže
- hry v přírodě a u vody
- bezpečnost při koupání, opalování a turistice
- chystáme se na prázdniny – zásady chování a bezpečnosti
- Úklid her a třídění stavebnic

9. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných

Ve školní družině respektujeme individualitu každého účastníka a snažíme se vytvořit přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj. Na stanovení podmínek, vhodných forem integrace a metod a forem práce pro účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami a účastníky mimořádně nadané spolupracujeme s rodiči a školou, popřípadě s PPP a dalšími odbornými pracovišti. Vychovatelé ŠD jsou seznámeni se závěry odborného posudku žáka vydaného školským poradenským zařízením. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu žáka.

10. Materiální podmínky pro činnost družiny

Každé oddělení školní družiny má k dispozici jednu místnost v přízemí budovy školy, které zároveň slouží jako třída a relaxační zóna v době vyučování. Prostory jsou bezbariérové, žáci mají k dispozici školní šatny i hygienické zázemí.

Oddělení jsou vybavena přiměřeným, hygienicky dobře udržovatelným, věku žáků odpovídajícím nábytkem, sedáky, část podlahové plochy je pokryta kobercem. Prostedí je inspirující, bezpečné a splňuje estetická kritéria. Svým vybavením umožňují odpočinek, soukromí i zájmové a hrací aktivity. Pro zájmové činnosti a společné hry žáci využívají plochy na kobercích a pracovní koutky. Pro rozvoj čtenářských dovedností má ŠD k dispozici časopisy a využívá také školní knihovnu. Hračky, stavebnice, stolní a společenské hry, sportovní a výtvarné potřeby jsou postupně doplňovány podle potřeb, zájmu a věku žáků. Z audiovizuální techniky jsou obě místnosti vybaveny CD přehrávači, interaktivní tabulí, notebooky s možností přehrávání DVD a vizualizérem. Pro zájmové vzdělávání a výchovné činnosti může družina využívat také počítačovou učebnu, výtvarnou učebnu s keramickou pecí, školní tělocvičnu, zázemí školní zahrady a venkovního hřiště, pravidelně tráví část odpolední provozní doby vycházkami v okolí školy.

11. Personální podmínky

Chod školní družiny personálně zajišťují 3 vychovatelé. Vychovatelé jsou plně kvalifikovaní. Všichni se průběžně zúčastňují akreditovaných kurzů, programů dalšího vzdělávání pedagogů a využívají samostudium k rozvoji pedagogické činnosti pro ŠD. Všichni byli seznámeni s koncepcí školy.

Pedagogičtí pracovníci:

- zajišťují co nejpestřejší skladbu činností,
- jsou iniciátorem a průvodcem při činnostech, které motivují, navozují a přímo nebo nepřímo řídí,
- vytvářejí bezpečné, zdravé, harmonické, tvůrčí a podnětné prostředí,
- jsou vnímaví k potřebám dětí, trpěliví, přátelští, respektující a důslední,
- uplatňují spravedlnost, taktnost, přiměřenost a objektivnost při hodnocení výkonů i chování dětí,
- uplatňují svou kreativitu, postoje, přístup a vlastní dovednosti v souladu se školním vzdělávacím programem ŠD a školy,
- navzájem se respektují a spolupracují spolu i se všemi ostatními pracovníky školy a zákonnými zástupci žáků a veřejností,
- sledují nové trendy v oblasti zájmového vzdělávání a průběžně se dále vzdělávají dle svých vlastních zájmů a v souladu s plánem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy.

12. Ekonomické podmínky

Finanční příspěvky na provoz školní družiny čerpáme jak z provozního rozpočtu školy, tak i z úplaty za zájmové vzdělávání. Výše měsíční úplaty na jednoho žáka je vždy stanovena pro daný školní rok zřizovatelem školy. Pokud je v kalendářním měsíci omezen nebo přerušen provoz družiny po dobu delší než 5 dnů, úplata se účastníkovi poměrně sníží. (Do počtu uvedených dnů se nezahrnují víkendy a ani státní svátky.)

Úplatu hradí zákonní zástupci bezhotovostní formou na číslo účtu Základní školy Černíkovice **180446885/0300** (do poznámky napsat ŠD - jméno a třídu dítěte) spolu s platbou za obědy ve školní jídelně. Vždy je nutné uvést správně variabilní symbol, bez něho nemůže být platba správně zaevidována. Úplatu je možné ve výjimečných případech uhradit v hotovosti v kanceláři školy. Uhrazená úplata se stává součástí rozpočtu školy. Čerpání finančních prostředků je vždy předem konzultováno s vedením školy.

Úplata může být prominuta nebo snížena:

1. dítěti nebo žákovi, pokud je společně posuzovanou osobou pro nárok na sociální příspěvek, který pobírá jeho zákonný zástupce nebo jiná oprávněná osoba,
2. dítěti nebo žákovi, pokud má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči a tento příspěvek nebo jeho část je vyplácena.

Rodiče nebo zákonní zástupci žáka, kterého se prominutí úplaty týká, musí podat žádost o prominutí úplaty a předložit potvrzení vystavené sociálním úřadem ředitelce školy. Ředitelka školy podle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání v platném znění a podle ustanovení školského zákona č. 561/2004 Sb., v platném znění rozhodne o snížení nebo prominutí poplatku.

13. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

ŠD zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální a emocionální. Vytváří zázemí a podmínky pro všestranný rozvoj žáků v bezpečném prostředí tak, aby se zde všichni cítili dobře. Podporuje dobré vztahy nejen mezi žáky, zaměstnanci a rodiči, ale i s širokou veřejností. Vychovatelé ŠD zajišťují dohled po celou dobu pobytu žáků ve školní družině. Veškeré prostory, pomůcky a předměty využívané žáky jsou pravidelně kontrolovány a závady hlášeny vedení školy, které sjednává nápravu. Mimo budovu školy zodpovídá 1 vychovatel za nejvýše 25 dětí. Pokud dojde k situaci, že se počet dětí navýší nad 25, je pověřena doprovodem dětí další osoba. Vychovatelé upozorní zákonného zástupce žáka na případné změny žákova zdravotního stavu, zranění či úraz. Zákonní zástupci žáka jsou povinni školu informovat o případných zdravotních omezeních či rizicích (např. alergie, cukrovka,...). Ve sborovně je umístěna lékárnička, jejíž vybavení je pravidelně kontrolováno. Na začátku každého školního roku jsou všichni zaměstnanci školy proškoleni v poskytování první pomoci a BOZP.

K zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků slouží:

- řád školy
- řád ŠD
- vnitřní řady specializovaných učeben (počítačová učebna, učebna výtvarné výchovy).

Žáci jsou na začátku školního roku s těmito dokumenty seznámeni a je o tom učiněn záznam do třídní knihy. Na začátku školního roku vychovatelé ŠD poučí o bezpečnosti v prostorách školy a v jejím okolí, při přesunech žáků na různé akce, o chování ve družině i v prostorách mimo ni, o zákazu svévolného opouštění ŠD a o ochraně zdraví svého i spolužáků. Poučení zapisují do třídní knihy. Poučení o bezpečnosti provádějí také u nově přichozícího žáka, před pravidelnou činností, plánovanými akcemi a před každými prázdninami. Žáci jsou povinni se řídit školním řádem, řádem ŠD a vnitřními řady specializovaných učeben.

Ve ŠD jsou vytvářeny podmínky BOZ:

- klidným prostředím a příznivým sociálním klimatem, motivujícím hodnocením,
- vedením k otevřené komunikaci, partnerství, respektu, toleranci, empatii a ohleduplnosti,
- nepřetržitým dozorem a průběžným nabádáním k dodržování domluvených pravidel,
- nulovou tolerancí vůči násilí, šikaně a dalším sociálně-patologickým jevům,
- respektováním individuálních potřeb žáků, dodržováním pitného režimu, hygieny, dbáním na kulturu stolování, správným osvětlením, optimální teplotou v místnosti,
- věkově přiměřenými činnostmi vycházejícími ze zájmů žáků,
- vhodnou strukturou činností a skladbou zaměstnání, vkládáním relaxačních chvil,
- spoluúčasti žáků na plánování činností, jejich řízení a následném hodnocení.

14. Hodnocení a autoevaluace

Hodnocení žáků i autoevaluace školní družiny je shodná s autoevaluačními nástroji základní školy a je jejich nedílnou součástí. Vzhledem k tomu, že účast ve ŠD je založena na dobrovolnosti, hodnocení má především motivační charakter. Hodnocení výsledků práce a chování účastníků zájmového vzdělávání sdělují vychovatelky zákonným zástupcům žáka.

15. Zveřejnění ŠVP pro ŠD

Školní vzdělávací program pro školní družinu je zveřejněn na přístupném místě ve vstupní hale školy. Každý má právo do něj nahlížet a na vlastní náklady si z něj pořizovat opisy a výpisy. Na stejném místě je k nahlédnutí také rámcový režim dne a vnitřní řád školní družiny.

ŠVP pro ŠD vydán dne: 23. 8. 2024

Platnost: od 2. 9. 2024

Schválila: Mgr. Iva Šmejdová
ředitelka školy

Seznámení zaměstnanců školy s ŠVP ŠD

Svým podpisem stvrzuji, že jsem se seznámil se Školním vzdělávacím programem ŠD.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....